

# Minister en staatssecretaris breken onderhandelingen over kernenergiecentrale Dodewaard af

Dodewaard, 4 september 2018 - De onderhandelingen tussen de eigenaar van de Kernenergiecentrale Dodewaard (KCD) en de Nederlandse Staat over de ontmanteling van KCD zijn zonder resultaat geëindigd. De Staat – vertegenwoordigd door de minister van Financiën en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat – heeft de onderhandelingen afgebroken. Een gezamenlijke oplossing lijkt op dit moment dus nog niet bereikt.

## Geschil over ontmantelingskosten en aansprakelijkheid

B.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN) is eigenaar van KCD. GKN heeft geld gereserveerd om KCD vanaf 2045 te ontmantelen, na een periode van 40 jaar veilige insluiting waarin de radioactiviteit significant afneemt.

De Staat meent dat GKN onvoldoende geld heeft gereserveerd en dat de aandeelhouder van GKN, B.V. Nederlands Elektriciteit Administratiekantoor (NEA), aansprakelijk is voor een eventueel tekort. De Staat is daarom in november 2016 een procedure (voorlopig getuigenverhoor) gestart bij de rechtbank Gelderland om NEA aansprakelijk te stellen. NEA is het daar niet mee eens en heeft gemotiveerd verweer gevoerd tegen de stellingen van de Staat. Uit een [rapport van de overheid](#) en [kabinetsformatiestukken](#) uit 2017, blijkt dat de Staat de uitkomst van de procedure onzeker inschat.

## Tweede Kamer onvolledig en onjuist geïnformeerd

NEA betreurt het dat de voormalige verantwoordelijke bewindslieden NEA bij herhaling als vervuiler hebben aangemerkt en om die reden eventuele meerkosten van de ontmanteling zou moeten betalen. Daardoor is een verkeerd beeld ontstaan. KCD is namelijk juist op initiatief van de overheid gebouwd om ervaring op te doen met kernenergie. KCD was altijd in handen van overheidsbedrijven in de periode tot 1997 dat er elektriciteit werd geproduceerd.

Met de exploitatie van KCD is nooit winst of verlies gemaakt. Alle opbrengsten en kosten (waaronder het gereserveerde bedrag voor de ontmanteling) werden omgeslagen in de elektriciteitsprijzen. Als in 2045 zou blijken dat er onvoldoende geld is voor de ontmanteling van KCD, betekent dit dat achteraf gezien de afnemers van elektriciteit (de Nederlandse samenleving) in het verleden te weinig hebben betaald voor elektriciteit.

Daar komt bij dat de overheidsbedrijven die via (de rechtsvoorganger van) NEA eigenaar waren van GKN, ruim na de stillegging van KCD in 1997, zijn overgenomen door private marktpartijen in het kader van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt. NEA en haar aandeelhouders zijn dus nooit betrokken geweest bij de exploitatie van KCD.

## Overdracht aandelen GKN/KCD aan de Staat

De door de overheid in het kader van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt ingestelde commissie-Herkströter heeft in 1999 onder andere geadviseerd dat de verantwoordelijkheid voor KCD moest worden overgedragen aan de Staat. Alle adviezen van deze commissie zijn opgevolgd, behalve de overdracht van GKN/KCD aan de Staat.

## Aanbod NEA afgewezen

Hoewel GKN ervan overtuigd is dat het gereserveerde bedrag voor de ontmanteling van KCD toereikend is, heeft NEA zich bereid verklaard om onverplicht EUR 25 miljoen extra beschikbaar te stellen voor de ontmanteling. NEA beoogde daarmee GKN en KCD alsnog

aan de Staat te kunnen overdragen en de geschillen met de Staat te kunnen beëindigen. De Staat heeft het aanbod van NEA echter afgewezen.

---

Voor meer informatie:

Kim Grimpe, woordvoerder GKN en NEA

[kim@grimpe.nl](mailto:kim@grimpe.nl)

06 242 161 84

Geschiedenis van Kerncentrale Dodewaard: [www.kcd.nl](http://www.kcd.nl)

Informatie over NEA: [www.bvnea.nl](http://www.bvnea.nl)

---

## **Meer achtergrondinformatie Kerncentrale Dodewaard**

KCD is gebouwd op initiatief van de Staat om in het algemeen belang kennis en ervaring op te doen met kernenergie. Het initiatief is daartoe al in de jaren '50 van de vorige eeuw genomen door de minister van Economische Zaken. KCD is tot haar buitengebruikstelling in 1997 in opdracht van de minister van Economische Zaken door provincies en gemeenten, via de door hen gehouden elektriciteitsproductiebedrijven, geëxploiteerd. De exploitatie van KCD (van 1969 tot 1997) heeft plaatsgevonden vóór de liberalisatie van de elektriciteitsmarkt in 2001.

### **Kerncentrale heeft nooit winst of verlies gemaakt**

De kosten en opbrengsten van KCD - waaronder sinds 1983 de kosten voor het treffen van een voorziening voor de sluiting en ontmanteling van KCD - zijn altijd verdisconteerd in de elektriciteitsprijzen. Dit betekent dat de Nederlandse samenleving (burgers, bedrijven en overheden) heeft geprofiteerd van KCD, aangezien zij de met KCD opgewekte energie tegen kostprijs heeft verbruikt. GKN heeft sinds haar oprichting in 1965 nooit winst of verlies gemaakt. Sinds de buitengebruikstelling van KCD in 1997 is dit niet anders: het saldo van kosten en opbrengsten is ten laste respectievelijk ten gunste van de diverse getroffen voorzieningen gebracht. GKN heeft sinds haar oprichting in 1965 ook [nooit dividend uitgekeerd](#) aan haar aandeelhouders.

### **Liberalisering elektriciteitsmarkt na buitengebruikstelling**

In 1997 is KCD buiten gebruik gesteld en direct daarna is gestart met de voorbereidingen voor de definitieve buitengebruikstelling, de veilige insluiting en uiteindelijk de ontmanteling van KCD die zal plaatsvinden vanaf 2045, als het stralingsniveau van KCD met 99% is gereduceerd. In de periode na buitengebruikstelling van KCD voltrok zich eveneens de liberalisering van de elektriciteitsmarkt in Nederland. De voormalige elektriciteitsproductiebedrijven die in handen waren van de overheid, zijn daarna (vrijwel allemaal) overgenomen door private marktpartijen die daarvoor vele miljarden euro's hebben betaald aan de verkopende gemeenten en provincies.

### **Advies commissie-Herkströter: aandelen overdragen aan de Staat**

De minister van Economische Zaken heeft in voornoemde periode de commissie-Herkströter in het leven geroepen en haar opgedragen te adviseren over de vormgeving van de liberalisering. Het doel hiervan was te komen tot een bindende regeling voor betrokken partijen en de overheid. Het advies van de commissie-Herkströter, dat is uitgebracht in 1999, na de buitengebruikstelling van KCD, hield - voor zover relevant voor de positie van GKN - het volgende in: De Samenwerkende Elektriciteit Producenten (Sep, de rechtsvoorganger van NEA) draagt de door haar gehouden aandelen COVRA over aan de Staat; Sep draagt de door haar gehouden aandelen GKN over aan COVRA; Sep dient de lening die GKN aan haar heeft verstrekt af te lossen. Alle aanbevelingen van de commissie-Herkströter, bijvoorbeeld de overdracht van de aandelen Tennet, zijn door betrokken partijen en de overheid opgevolgd, met als enige uitzondering de overdracht van de aandelen in GKN aan COVRA.

In [artikel 2 van de Overgangswet elektriciteitsproductiesector](#) - waarin het advies van de commissie-Herkströter is verankerd - is vastgelegd dat (de aandeelhouders van) Sep met betrekking tot GKN alleen aansprakelijk zijn voor de kosten die voortvloeien uit de aflossing van de lening die GKN heeft verstrekt aan Sep. De Staat beweert dat NEA aansprakelijk is voor een eventueel tekort in GKN om de ontmantelingskosten van KCD te betalen op basis van een Kostenovereenkomst uit 1997 tussen NEA en GKN. Deze overeenkomst is door de liberalisering van de elektriciteitssector achterhaald en in 2005 van rechtswege geëxpireerd.

### **Aan alle verplichtingen voldaan**

Aan alle voorwaarden van overdracht is voldaan, zoals afwikkeling Sociaal Plan, verwerking en opslag van laag, middel en hoog radioactief afval, eigendomsoverdracht van uranium en plutonium aan derden conform voorwaarden Euratom en IAEA, veilige insluiting KCD tot datum ontmanteling in 2045, overdracht aandelen COVRA aan de Staat. GKN heeft al deze voorbereidingshandelingen voor de uiteindelijke ontmanteling van KCD in 2045 binnen budget uitgevoerd.